

तस्मै पौत्रान्समादाय वस्त्रानि विविधानि च । प्राप्ताय प्रददौ भीष्मः शिष्यान्द्रोणाय धीमते ।

द्रोणः शिष्यास्ततः पार्थानिदं वचनमब्रवीत् । समानीय तु तान् शिष्यान् द्रुपदस्यासुखाय वै ।

११४५

आचार्यं वेतनं किञ्चिद्भूदि यदर्त्तते मम । कृतास्त्रैस्तत्प्रदेयं स्यात्तद्वृतं वदतानघाः । सोऽर्जुनप्रमुखैरुक्तस्तथाऽस्त्विति गुरुस्तदा ।

यदा च पाण्डवाः सर्वे कृतास्त्राः कृतनिश्चयाः । ततो द्रोणोऽब्रवीद्भूयो वेतनार्थमिदं वचः ।

पार्थनो द्रुपदो नाम कृचवत्या नरेश्वरः । तस्मादाकृत्य तद्राज्यं मम शीघ्रं प्रदीयतां ।

ततः पाण्डुसुताः पञ्च निर्जित्य द्रुपदं युधि । द्रोणाय दर्शयामासुर्बद्धा समचिवं तदा ।

द्रोण उवाच ॥ प्रार्थयामि त्वया सख्यं पुनरेव नराधिप । अराजा किल नो राज्ञः सखा भवितुमर्हति ।

११४६

अतः प्रयतितं राज्ये यज्ञसेन त्वया सह । राजाऽसि दक्षिणे कूले भागीरथ्याऽहमुत्तरे ।

॥ ब्राह्मण उवाच ॥ एवमुक्तो हि पाञ्चाल्यो भारद्वाजेन धीमता । उवाचास्त्रविदां श्रेष्ठो द्रोणं ब्राह्मणसत्तमं ।

एवं भवतु भद्रं ते भारद्वाज महामते । सख्यं तदेव भवतु शश्वद्यदभिमन्यसे ।

एवमन्योन्यमुक्त्वा तौ कृत्वा सख्यमनुत्तमं । जग्मतुर्द्रोणपाञ्चाल्यौ यथागतमरिन्दमौ ।

असत्कारः स तु महान्मुहूर्त्तमपि तस्य तु । नापैति हृदयाद्राज्ञो दुर्मनाः स ह्यशोऽभवत् ।

११४७

इत्यादिपर्वणि चैत्ररथपर्वणि द्रौपदीसम्भवे षट्षष्ठ्यधिकशतोऽध्यायः ॥ १६६ ॥

ब्राह्मण उवाच । अमर्षी द्रुपदो राजा कर्मसिद्धान्द्विजर्षभान् । अन्विच्छन्परिचक्राम ब्राह्मणावसथान्बहून् ।

पुत्रजन्म परोक्षैव शोकोपहतचेतनः । नास्ति श्रेष्ठमपत्यं मे इति नित्यमचिन्तयत् ।

जातान्पुत्रान्स निर्व्वेदाद्विग्वन्भूनिति चाब्रवीत् । निःश्वासपरमश्वासी द्रोणं प्रतचिकीर्षया ।

प्रभावं विनयं शिष्यां द्रोणस्य चरितानि च । चाक्षेण च बलेनास्य चिन्तयन्नाथ्यगच्छत ।

प्रतिकर्तुं नृपश्रेष्ठो यतमानोऽपि भारत । अभितः सोऽय कल्माषीं गङ्गाकूले परिभ्रमन् ।

११४८

ब्राह्मणावसथं पुण्यमाससाद् महीपतिः । तत्र नास्मातकः कश्चिन्नचासीदव्रतो द्विजः ।

तथैव च महाभागः सोऽपश्यच्छंसितव्रतौ । याजोपयाजौ ब्रह्मर्षी शाम्यन्तौ परमेष्ठिनौ ।

संहिताध्ययने युक्तौ गोत्रतश्चापि काश्यपौ । तारणेयौ युक्तरूपौ ब्राह्मणावृषिसत्तमौ ।

स तावामन्त्रयामास सर्वकामैरतन्द्रितः । बुद्ध्वा बलं तयोस्तत्र कनीयांसमुपहरे ।

प्रपेदे कन्दयन्कामैरुपयाजं धृतव्रतं । पादशूश्रूषणे युक्तः प्रियवाक् सर्वकामदः ।

११४९

अर्चयित्वा यथान्यायमुपयाजमुवाच सः । येन मे कर्मणा ब्रह्मन्पुत्रः स्यात् द्रोणमृत्यवे । उपयाजकृते तस्मिन् गवां दाताऽस्मि तेऽर्बुदं ।

यदा तेऽन्यद्विजश्रेष्ठ मनसः सुप्रियं भवेत् । सर्वं तत्ते प्रदाताऽहं नहि मेऽत्रास्ति संशयः ।

इत्युक्तो नाहमित्येवं तमृषिः प्रत्यभाषत । आराधयिष्यन्द्रुपदः स तं पर्यचरत्पुनः ।

ततः सम्बत्सरस्यान्ते द्रुपदं स द्विजोत्तमः । उपयाजोऽब्रवीत्काले राजन्मधुरया गिरा ।

ज्येष्ठो भ्राता ममागृह्णादिचरन्गहने वने । अपरिज्ञातशौचायां भूमौ निपतितं फलं ।

११५०

तदपश्यमहं भ्रातुरसाम्प्रतमनुव्रजन् । विमर्षं सङ्गरादाने नायं कुर्यात्कदाचन ।